

Terytoria niesamodzielne na świecie – poziom podstawowy

Geografia

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): dane Natural Earth dostarczone w serwisie ArcGIS Online

Cel: zapoznanie się z wybranymi terytoriami zależnymi oraz państwami nieuznanymi na świecie; próba zdefiniowania prawidłowości w rozmieszczeniu terytoriów niesamodzielnych na świecie.

1. Wstęp

Określenie liczby państw na świecie nie jest proste. Według kryteriów ONZ (niepodległość, sprawowanie realnej władzy, uznanie międzynarodowe na całym świecie obecnie (2022 rok) są 194 państwa niepodległe. Nie każdy jednak obszar lądowy przynależy do któregoś z nich. Istnieje bardzo wiele, bo aż **64** terytoria niesamodzielne. Niektóre z nich są administracyjnie częścią innego państwa np. Gujana Francuska będąca departamentem zamorskim Francji czy Ceuta i Melilla – hiszpańskie miasta (eksklawy Hiszpanii) lub Svalbard – norweska prowincja.

Terytoria niesamodzielne to obszary (najczęściej wyspy), będące bądź terytoriami zależnymi od innych państw, bądź terytoriami o nieustalonym statusie. Najczęściej terytoria takie posiadają swoją własną stolicę, będącą ośrodkiem administracyjnym oraz flagę, która nierzadko jest identyczna bądź bardzo podobna do flagi państwa, od którego są uzależnione. Nie posiadają jednak własnej władzy ustawodawczej, wykonawczej, sądowniczej ani innej formy niepodległych rządów. Część terytoriów posiada jednak czasem znaczną autonomię np. Grenlandia czy Wyspy Alandzkie. Zdarza się, że terytoria niesamodzielne nie są w ogóle zamieszkane, jednak posiadają znaczenie strategiczne w światowej geopolityce.

Część obszarów świata to państwa nieuznawane. Kraje te ogłosiły niepodległość, ale nie uzyskały pełnego uznania międzynarodowego. Wśród nich znajdują się np. Kosowo, Abchazja, Tajwan, Sahara Zachodnia.

Mamy też terytoria sporne - np. region Dżammu i Kaszmir, Górski Karabach.

Podczas dzisiejszej lekcji utworzymy własną mapę oraz spróbujemy utworzyć aplikację, prezentującą terytoria zależne o różnym statusie. Spróbujemy również zdefiniować prawidłowości w rozmieszczeniu terytoriów zależnych na świecie.

2. Zadania

1. Zaloguj się do swojego konta ArcGIS Online.
2. Otwórz mapę **Terytoria niesamodzielne na świecie**, dostępną pod adresem <https://arcg.is/0jaPbH>.
3. Zapoznaj się z mapą, a następnie odpowiedz na poniższe pytania:

Pytanie 1: Postępując się filtrami lub selekcją danych w tabeli odpowiedz, które państwo ma najwięcej terytoriów zależnych.

Pytanie 2: Wymień wszystkie państwa posiadające terytoria zależne.

Wskazówka: Aby odpowiedzieć na pytania 1 i 2 skorzystaj z filmu instruktażowego [Selekcja danych z tabeli atrybutów](#).

Pytanie 3: Analizując rozmieszczenie terytoriów zależnych Francji i Holandii odpowiedz co (jakie wydarzenia) przyczyniło się do włączenia - uzależnienia tych obszarów od państw macierzystych?

Pytanie 4: Porównaj rozmieszczenie posiadłości Wielkiej Brytanii i Australii. Jak są rozmieszczone względem państwa macierzystego?

Pytanie 5: Podaj nazwę zaznaczonych na mapie terytoriów zależnych oraz nazwę państwa, do których należą:

Litery	Nazwa terytorium	Państwo
A		
B		
C		
D		

Terytoria niesamodzielne na świecie – poziom podstawowy

Pytanie 6: Podaj nazwę zaznaczonych na mapie państw nieuznawanych oraz nazwę państwa, do których oficjalnie należą:

Litera	Nazwa państwa nieuznawanego	Nazwa państwa, do którego oficjalnie należy państwo nieuznawane
E		
F		
G		
H		
J		
K		
L		

Ciekawostka: Grenlandia, będąca autonomią Danii, ma powierzchnię około 50 razy większą od państwa, od którego zależy, lecz jej ludność jest aż 100 razy mniejsza!

Źródła:

1. Dane Natural Earth
2. Urzędowy wykaz nazw państw i terytoriów niesamodzielnych, GUGiK, Warszawa 2021

Dziękujemy za skorzystanie z naszych materiałów.

Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o.

OBSERWUJ NAS

Platforma edukacyjna

Facebook

Grupa nauczycieli

Geografia